

Asia: VN/22817/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi energiatehokkuuslain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Caruna kiittää mahdollisuudesta lausua luonnokseen hallituksen esityksestä energia-tehokkuuslain, sähkömarkkinalain, maakaasumarkkinalain, sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain ja energiamarkkinariitalautakunnasta annetun lain muuttamiseksi.

Energiatehokkuusdirektiivi on osa EU:n 55-valmiuspakettia. Caruna kannattaa luonnoksen taustalla olevan EU:n vihreän kehityksen ohjelman tavoitteita – kasvihuonekaasujen vähentämistä 55 prosentilla vuoteen 2030 mennessä ja ilmastoneutraaliutta vuoteen 2050 mennessä, mutta kyseenalaistaa energiatehokkuustoimien kohdentamisen vaikuttavuuden. Energiatehokkuuden parantaminen on kannatettavaa, mutta sitä arvioitaessa ja tavoitteita asetettaessa tulisi ottaa huomioon koko energijärjestelmän kokonaistehokkuus sekä vaikutukset muihin EU:n vihreän kehityksen ohjelman tavoitteisiin. Riskinä on vaarantaa päätavoite kasvihuonekaasujen vähentämisestä ristiriitaisilla ja tarpeettoman yksityiskohtaisilla energiatehokkuusvaatimuksilla.

1 LUONNOSITYS ENERGIATEHOKKUUSLAIN MUUTTAMISESTA

Energiatehokkuus ensin -periaate (1 a luku)

Puhtaan siirtymän myötä sähkönkäyttö kasvaa, mikä lisää verkon kuormitusta. Sähköverkon häviöt kasvavat kuormituksen neliönä. Sähköjakeluverkon kapasiteetin kasvattaminen mahdollistaa energiamurroksen ja edesauttaa EU:n 55-valmiuspaketin mukaisten ilmastotavoitteiden saavuttamista. Siirryttäessä mm. liikenteessä, lämmityksessä ja teollisuudessa fossiilisista polttoaineista käyttämään uusiutuvalla energialla tuotettua puhdasta sähköä, sähkön häviöt väistämättä kasvavat.

Energiatehokkuus ensin -periaatetta sovellettaessa ja tavoitteita asetettaessa tulisi ottaa huomioon koko energiajärjestelmän kokonaistehokkuus. Yksittäisen toimijan energiankäyttöä ei tulisi osaoptimoida, jos se johtaa järjestelmätasolla tehottomuuteen tai esimerkiksi tuotetun uusiutuvan energian siirron ja jakelun rajoittamiseen häviöiden pienentämiseksi.

Häviöiden huomiointi on ollut aiemminkin olennainen osa sähköverkon kehittämistä, ja tarkoituksenmukaista tehostamispotentiaalia on vain vähän. Häviöitä hillitään muun muassa hankkimalla ekodesign-vaatimusten mukaisia verkkokomponentteja ja valitsemalla verkon suunnittelussa tarkoituksenmukaiset jännitetasot.

Julkiset hankinnat (5 a luku)

Caruna toteuttaa julkisten hankintojensa kautta sähköverkon kehittämissuunnitelmaa, joka tähtää pitkälti sähköverkon siirto- ja jakelukapasiteetin kasvattamiseen. Yksittäiset hankinnat ovat osa laajempaa verkon kehittämisen kokonaisuutta, joten energiatehokkuuden selvittäminen yksittäisen hankinnan tasolla ei ole tarkoituksenmukaista. Energiatehokkuus ensin -periaatteen mukainen selvitys tulisi voida toteuttaa kokonaisuutena kehittämissuunnitelman tasolla. Selvitystä ei tulisi edellyttää yksittäisen hankkeen tai hankinnan tasolla, koska se saattaisi jopa johtaa siihen, että hankintaa ei toteuteta ollenkaan. Siirtyminen fossiilisista polttoaineista puhtaaseen sähköön ei onnistu ilman hankintoja sähköverkon kapasiteetin vahvistamiseen.

2 LUONNOSesitys SÄHKÖMARKKINALAIN MUUTTAMISESTA

Verkon kehittämisvelvollisuus (19 §)

Energiatehokkuus ensin -periaatetta sovellettaessa tulee ottaa laajemminkin huomioon EU:n vihreän kehityksen ohjelman ja 55-valmiuspaketin tavoitteet. Häviöiden määrää optimoitaessa tulee priorisoida järjestelmätason energiatehokkuus ja ottaa huomioon muut mahdolliset ilmasto- ja ympäristövaikutukset.

Puhtaan siirtymän edellytykset tulee turvata Energiaviraston mahdollisissa tarkemmissa määräyksissä. Määräysten tulee olla tarkoituksenmukaisia ja toteutuskelpoisia.

Lisätietoja lausunnosta antaa:

Piia Häkkinen

CSRD Controller

piia.hakkinen@caruna.fi

Neilimo-Kontio Noora
Caruna Oy

Wickström Emil
Caruna Networks Oy